

ผลการวิจัยฟอสซิลของไทยก้าวไกลในเวทีระดับชาติ และระดับโลก นอกจากจะมีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังได้พัฒนาต่อยอดอีกหลายด้าน ทั้งการจัดนิทรรศการ ที.เร็กซ์ “ซู” และไดโนเสาร์ไทย ซึ่งยิ่งใหญ่ในระดับโลกจาก The Field Museum Chicago ที่องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ โดยได้รับความไว้วางใจจากกลุ่ม ปตท. และเครือข่ายพันธมิตรโดยกรมทรัพยากรธรณี และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะนี้มีผู้เข้าชม

แล้วประมาณ 200,000 คน และยังได้รับการขยายเวลาการจัดนิทรรศการไปถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2551 นอกจากนี้ การวิจัยฟอสซิลยังมีความพร้อมจนสามารถรวบรวมตัวอย่างฟอสซิลที่สำรวจพบในประเทศไทยมาจัดแสดงอย่างสมบูรณ์ที่สุดในพิพิธภัณฑ์สิรินธร ซึ่งจะเปิดการแสดงอย่างยิ่งใหญ่เป็นครั้งแรก โดยกรมทรัพยากรธรณีในปลายปีนี้ เช่นเดียวกับที่พิพิธภัณฑ์เมืองถ่านหินแม่เมาะ จ.ลำปาง ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้เปิดให้ผู้สนใจเข้าชมฟอสซิลสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งเป็นผลการสนับสนุนงานวิจัยโดยโครงการ BRT อย่างต่อเนื่อง ด้วยความสำเร็จอย่างกว้างขวางของการวิจัยฟอสซิลทำให้ ดร.วราวุธ สุธีธร ผู้เชี่ยวชาญด้านฟอสซิลจากกรมทรัพยากรธรณี ซึ่งเป็นผู้รับทุนของโครงการ BRT ได้รับรางวัล Morris F. Skinner Award เป็นรางวัลสำหรับผู้ที่มีผลงานวิจัยโดดเด่นด้านโบราณชีววิทยาสัตว์มีกระดูกสันหลังอีกด้วย

การวิจัยภาวะโลกร้อนในชุดโครงการป่าเมฆ-เขานัน

ชุดโครงการป่าเมฆ-เขานัน เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2548 เป็นชุดโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based project) ของโครงการ BRT ที่ได้ออกแบบให้นักวิจัยร่วมกันศึกษาสภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง (Climate change) โดยเน้นการศึกษาที่บริเวณระบบนิเวศที่เรียกว่า “ป่าเมฆ” อุทยานแห่งชาติเขานัน จ.นครศรีธรรมราช โดยได้ติดตั้งสถานีตรวจวัดอากาศอัตโนมัติทั่วบริเวณป่าเมฆและเขานัน พร้อมกับวิจัยและติดตามสถานะภาพ (Monitoring) ของพืชและสัตว์หลายชนิดระยะยาว เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านชีวภาพและกายภาพตามระดับชั้นความสูงจากระดับ 200 เมตร ไปจน

กระทั่งถึง 1,400 เมตร ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจแถบการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ (Ecotone) ที่ป่าเมฆและเขานันได้ ชุดโครงการป่าเมฆ-เขานันยังได้พบสิ่งมีชีวิตต่างถิ่นหลายชนิด (Alien species) เช่น เฟิร์นก้านดำ (*Adiantum latifolium* Lam.) ซึ่งเป็นเฟิร์นจากอเมริกากลาง และ มดน้ำผึ้ง (*Anoplolepis gracilipes*) ซึ่งอยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานที่ร้ายแรงของโลกจำนวน 100 ชนิด ตามการจัดของ Global Invasive Species ที่ควรเฝ้าระวัง เนื่องจากป่าเมฆเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจ เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ ชุดโครงการป่าเมฆ-เขานันได้จัดการสำรวจแบบทีม (Expedition) ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2550 ได้มีนักวิจัยที่มีความชำนาญเฉพาะทางหลายท่านเข้าร่วม ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นของสิ่งมีชีวิตเฉพาะถิ่นที่พบเฉพาะป่าเมฆ สภาวะแวดล้อม และสภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป (Climate change) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อพื้นที่ป่าเมฆอันประาะบาง

ผลงานเด่นโครงการ BRT 2550

ผลงานวิจัยทะเลบนชายหาดช่วยคลี่คลายข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

จากการที่โครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยชุดโครงการความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลกว่า 14 โครงการ ในพื้นที่หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ จ.นครศรีธรรมราช ตั้งแต่ปี พ.ศ. พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ทำให้ได้องค์ความรู้จากทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น เช่น หญ้าทะเลผืนใหญ่ในเกาะท่าไร่ และโลมาสีชมพูที่ขนอม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้รับการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาคลี่คลายข้อพิพาทในท้องถิ่นโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระหว่างชุมชนในพื้นที่ขนอมและบริษัทเอกชนรายหนึ่ง ในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกในพื้นที่อ่าวเตล็ด หมู่ที่ 6 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช กรณีนี้จึงกล่าวได้ว่า ข้อมูลทางวิชาการของโครงการ BRT มีความพร้อมสำหรับให้บริการแก่หน่วยงานต่างๆ ในการนำไปใช้ประโยชน์

กรบ่อกำจัดไรฝุ่น

จากการวิจัยไรฝุ่นและสารสกัดสมุนไพรกำจัดไรฝุ่นในชุดโครงการทองผาภูมิตะวันตกมาอย่างต่อเนื่องทำให้ ผศ.ดร.อำร อินทรสังข์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้คิดค้นและพัฒนากรบ่อกำจัดไรฝุ่นพร้อมจดสิทธิบัตร 2 รายการ และเตรียมเผยแพร่ให้กับบริษัทเอกชน กรบ่อกำจัดไรฝุ่นนี้ยังได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ต้นแบบดีเด่นจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเตรียมพัฒนาสูตรกำจัดไรฝุ่นอีกหลายรายการ

หอยทาก-การยอมรับในระดับสากล

ผลงานวิจัยหอยทากของไทยอย่างต่อเนื่อง โดย รศ.ดร.สมศักดิ์ ปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้ได้รับรางวัลสภากาชาด : ผลงานวิจัยประเภทชมเชย ประจำปี พ.ศ. พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นผลมาจากการสนับสนุนจากโครงการ BRT พร้อมกันนั้นผลงานหอยทากไทยยังได้รับการยอมรับในระดับโลก โดย รศ.ดร.สมศักดิ์ ปัญญา ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น President of UNITAS MALACOLOGIA (The World Scientific Society of Malacology) และประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม 2010 World Congress of Malacology ถือว่าเป็นครั้งแรกของทวีปเอเชียที่ได้รับเกียรตินี้

การเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณชน

ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมา โครงการ BRT ได้นำผลงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพไปจัดนิทรรศการเคลื่อนที่ของโครงการ BRT ที่ทำต่อเนื่องกันมาถึง 10 ครั้ง เช่น ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสกลนคร ในงานเปิดพิพิธภัณฑ์องค์ความรู้ งานพฤกษศาสตร์ที่เดอะมอลล์ งาน

สัปดาห์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น รวมไปถึงงานวิจัยที่สามารถนำไปขยายผลในท้องถิ่นได้ ได้รับการเผยแพร่อย่างทั่วถึงทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นของประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงผลงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของไทยที่ได้เจริญงอกงามและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตส่งต่อไปถึงผู้ใช้ปลายทางได้อย่างน่าภาคภูมิใจ นอกจากนี้ งานวิจัยราแมลง และไรน้ำนางฟ้า จากการสนับสนุนของโครงการ BRT ยังได้รับคัดเลือกให้ไปจัดแสดงนิทรรศการในงาน “Science News from Asia-Power of Asia, Power of Science” กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการนำเสนอความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่แต่ละประเทศได้คิดค้นหรือพัฒนาขึ้น แสดงถึงความร่ำรวยทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทยที่ได้รับความสนใจและเผยแพร่อย่างกว้างขวางในระดับสากล

ฐานข้อมูล

โครงการ BRT ได้เห็นความสำคัญและปรับปรุงฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จึงได้บริหารจัดการให้เกิดเครือข่ายฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ หรือ NBIDS : Network of Biodiversity Database System ภายใต้ความร่วมมือระหว่างโครงการ BRT และหน่วยวิจัยขับเคลื่อน มหาวิทยาลัยลักษณะนี้ เพื่อบรรจุข้อมูลวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในโครงการ BRT มีบริการแบบ online ผ่าน Internet เช่น บริการค้นหาข้อมูลที่ออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการ

ของผู้ใช้ที่หลากหลายและมีระบบช่วยการตัดสินใจในส่วนบริการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างข้อมูลในรูปแบบรายงานแบบอัตโนมัติ ในรูปแบบเชิงพื้นที่และ GIS และบริการสร้างภาพข้อมูลด้วยกราฟทั้ง 2 และ 3 มิติ

ฐานข้อมูลดังกล่าวได้จัดเก็บผลงานวิจัยในชุดโครงการวิจัยของโครงการ BRT เช่น ชุดโครงการทองผาภูมิตะวันตก โครงการป่าเมฆ-เขานัน และชุดโครงการหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ นอกจากนี้ยังได้จัดเก็บข้อมูลในโครงการวิจัยขนาดใหญ่ เช่น พรรณไม้วงศ์อบเชย และพรรณไม้วงศ์เปล้า เป็นต้น ปัจจุบันมีข้อมูลในระบบทั้งสิ้น 78 โครงการ มีรายการข้อมูลสิ่งมีชีวิตทั้งสิ้น 22,994 รายการ ข้อมูลทางกายภาพ 2,731 รายการ เผยแพร่สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการรวม 109 รายการ ประกอบด้วยบทความ 40 รายการ ไปสเตอร์ 15 รายการ และหนังสือ 4 รายการ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ www.nbids.org